

עטרת שרוב

עלון שבועי שע"י מוסדות קאמרגא בארה"ק – בגשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
רח' ארזי הבירה 48 ירושלים
פרשת לך לך

בס"ד, עש"ק פרשת לך לך
י' חשון תשע"ג – שנה ד' גליון ק"מ

זמני הדלקת הנרות ומוצ"ש

הרה"ג מוצ"ש ר"ת	ירושלים	בני ברק	ניו יורק	מונטריאל
4:19	5:31	6:11	5:29	6:40
4:33	5:33	6:08	5:19	6:33
נא לשמור על קדושת הגליון				

עטרת ראשנו

דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

וַיְהִי אֲבָרְהָם בֶּן תְּשָׁעִים שָׁנָה וַתְּשַׁע שָׁנִים וַיָּרָא הוּי"ה אֶל אֲבָרְהָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי אֵל שְׂדֵי הַתְּהַלְחֵף לְפָנַי וְהָיָה תָמִים (י א)

והנה מבואר ממרן הארזי"ל בכוונת מצות מילה (מעמי המצות לך לך, ע"ח שער אונאה) שמיל"ה הוא נומריקון מ"ל י"ה, ופריעה נומריקון פרע"ע י"ה, ומבאר שם וז"ל: והנה מלת פריעה ר"ל פרע י"ה, כי שליש עליון נקרא י"ה, לפי שהנה נתבאר שהם ח' נקודות חסדים הסתומים שם, ואלו מתגלים ע"י הפריעה, וע"י יורדין למטה ג"כ ביסוד וממתקין ג"כ כנגדן בשיעורם ח' נקודות אחרות של שליש הגבורות כנ"ל, ונשלמו להמתיק ג' גבורות שלימים. והנה ח' חסדים וח' גבורות גימ' י"ה עם הכולל והנה ענין פריעה פרע"ע י"ה כי מ"ז אורות נפרעין ונתגלו עתה ע"י הפריעה עיי"ש.

וזה ידוע מה שאמרו חז"ל במסכת יבמות (עא): שלא ניתנה פריעת מילה לאברהם אבינו עיי"ש. ואומר שם תוספות ד"ה לא ניתנה וכו' מ' אברהם פרע מילתו אע"ג דלא נצטווה, כדאמר בב"ר (מ"ז) דאפילו עירוב תבשילין קיים, ואומר שם שכל מצות פריעה הוא הלכה למשה מסיני עיי"ש. אבל מ"מ יוצא שלא היה לו לאברהם אבינו מצות פריעה.

לפי כל זה יובן למה כתוב אצל אברהם אבינו במצות מילה אל שדי ולא שם הוי"ה, כי מבואר בתיקו"ז (סו.) שע"י מצות מילה מתגלה ה' של שם שד"י עיי"ש. ולכן אצל אברהם התגלה הקב"ה בשם שד"י שהוא י' אחת, ולא בשם הוי"ה ששרשו הוא בב' יודין כמבואר לעיל, כי היה חסר לו י"ה השניה ממצות פריעה"ה, ולכן 'שמי הוי"ה לא נודעתי להם', רק ממשוה רבינו והילך שנצטוו במצות פריעה שהוא הלכה למשה מסיני, ולכן נתגלה הקב"ה למשה רבינו בשם הוי"ה ששרשו בב' יודי"ן שהוא ע"י מ"ל י"ה ופרע"ע י"ה.

והקב"ה יעזור שיקויים בנו במהרה הכתוב 'ביום ההוא יהיה הוי"ה אחד ושמו אחד' בביאת גואל צדק בב"א.

(סעודת ברית מילה תשמ"ח לפ"ק)

כל ח' (בראשית כ) ופרש"י שם 'חיה' נופל על לשון חיה, שמחיה את ולדותיה, כאשר תאמר 'מה הוה לאדם' (קהלת ב) בלשון היה. והמעם שלא קראה שמה חיה, כי מדובר שם לאחר חמא עה"ד, ולכן נקראת בשם חיה בו' ולא בי'. אבל עכ"פ רואים שהשורש של שם הוי"ה הוא יהי"ה, רק שיכולים לקרותו ג"כ עם ו' כמו 'מה הוה לאדם', אלא שבזמן הגלות הוא הוי"ה ולע"ל הוא יהי"ה, והמעם מבואר שם בלקו"ת וז"ל: הנה בגלותינו, הוי"ה אינו בגוף אחד, אלא ג"ר שלו הם באמא, וכן מ"ם דנוקבא אינם קבועים, עולים ויורדים כפי מעשה תחתונים, ולעתיד ישארו בשלימות ויהיו הי"ם דז"א מקושרים תמיד באחדות אחד, וכן דנוקבא.

וזה מרמז ג"כ הפסוק 'מן המצר קראתי יה ענני במרחב יה' (תהלים קיח ה), היינו כשהוא רק י"ה אחת או הוא בבחינת מצר, אבל כשהוא כ"פ י"ה אז נעשה מרחב. וכמו שכתוב 'כי עתה הרחיב הוי"ה לנו ופרינו בארץ' (בראשית כו כב), ומדובר שם בבאר השלישי, שמרמז לבית השלישי שאז יהיה השם יהי"ה ולכן יהיה אז מרחב.

לפי כל זה מיושב שפיר למה כתוב אצל פינחס שלום בו' קטיעא, כי זה אומרים חז"ל (ילקוט'ש במדבר פרק כה רמז תשעא) שפינחס הוא אליהו. והנה אליהו יבוא לבשר הגאולה לע"ל, וכמו שאומר התרגום יונתן בפינחס, ואעבדיניה מלאך קיים, ויחי לעלמא, למבשרא גאולתא בסוף יומיא. ולכן מובן שפיר למה ו' משלום הוא קטיעא, לרמז שלע"ל יהיה ו' מהשם ל"י וזהו שלימות האמיתי. וזה הכוח יהיה ג"כ ליצחק לעתיד, כמו שמרמז הגמ' בשבת (פסו): שלע"ל יאמר יצחק פלגא עלי ופלגא עליך ע"ש, היינו שיהיה לו הכוח לחלק את ה' לשני יודי"ן. וזה שמרמזו אממו"ר זלה"ה שב"פ בדמו"ך חיי' בגי' יצח"ק, כי תינוק שנוולד הוא הכנה על הגאולה העתידה, כמו שאמרו חז"ל (יבמות סב.) אין בן דוד בא עד שיכלו כל נשמות שבגוף.

פרש"י וז"ל: ולפי מדרשו, התהלך לפני במצות מילה, ובדבר הזה היה תמים, שכל זמן שהערלה כך אתה בעל מום לפני. ד"א והיה תמים עכשיו אתה חסר ה' אברים, ב' עינים ב' אונים וראש הגויה, אוסיף לך אות על שמך, ויהיו מנין אותיותך רמ"ח כמנין איבריך.

צריך להבין למה נתגלה הקב"ה לאברהם אבינו רק בשם אל שדי ולא בשם העצם שהוא שם הוי"ה ב"ה, ובפרט שכאן מדובר במצוה הראשונה שצוהו הקב"ה. וכן כתוב ג"כ בפרשת וז"ל (שמות ו ג) 'ארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי ושמי הוי"ה לא נודעתי להם'.

והנראה לומר, עפ"י מה שהיה רגיל לומר אממו"ר הגה"ק רבי שלום מקאמרגא זלה"ה בעל המעשה שלום, מעם למה קבעו חז"ל בברכות של ברית מילה את הפסוק 'אמר לך בדמו"ך חיי ואמר לך בדמו"ך חיי' (יחזקאל טו ו), כי כ"פ בדמו"ך חיי' בגי' יצח"ק, לרמז שיצחק היה הראשון שנימול לשמונה ימים, ודפח"ה.

ויכולים להוסיף על דבריו הקדושים, שמבואר בזה"ק (ח"ג רל"ו:) שפינחס בגי' יצחק, כי יצחק הוא בחי' גבורה, ופינחס ע"י הריגת זמרי עשה מעשה גבורה, ולכן יש לו שייכות ליצחק עיי"ש. ואצל פינחס כתוב 'לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלום' (פינחס כה יב), והנה הו' של 'שלום' כתוב בו' קטיעה. וצריך להבין אם זה 'בריתי שלום' למה כתוב בו' קטיעה שמרמז להיפוך משלום. אלא הנראה לומר שזה ידוע ממרן הארזי"ל (לקו"ת זכריה) שאומר עה"פ 'ביום ההוא יהיה הוי"ה אחד ושמו אחד', שלע"ל יהיה שם הוי"ה יהי"ה, שו' משם הוי"ה יהיה י', רואים שכל תכלית התיקון הוא שיהיה ו' משם הוי"ה י'.

וכענין זה מצאנו אצל חוה, שכתוב 'יצקא האדם שם אשתו חוה כי הוא היתה אם

עטרת פז אמרות טהרות מרבתינו זי"ע

וְהִפְרִיתִי אֶתְךָ בְּמֵאד מְאֹד וְנִתְתִּיךָ לְגוֹיִם וּמְלָכִים מִמֶּנּוּ יֵצְאוּ (ד' יז).

אפשר לומר עפ"י רמז, שזה ידוע מאמרים ז"ל במסכת שבת (ק"ח), כל המענג את השבת נותנין לו נחלה בלי מצרים. וגם שב"ק נותנת לו עשירות ומשפיע פרנסה לכל השבוע, כמאמר הוזהר הקדוש (ח"ב פ"ח). כל ברכאן דלעילא ותתא כיומא שביעאה תליין. ועוד אמרו במסכת שבת (כ"ג): הרגיל בנר הויין ליה בניס תלמידי חכמים. ופרש"י דרבינא (מש"ל ו' כ) כי 'נר מצוה ותורה אור' על ידי נר מצוה דשבת והנוכה בא אור התורה. שכל מה שיותר מכבד את השבת נותנת לו כל צרכיו ברוחניות וגשמיות. והנה זה איתא בספר פרשת דרכים (דרוש ראשון) מבעל המשנה למלך על הרמב"ם, על מה שאמרו חכמנו"ל (ויזא כ"ח): שאברהם אבינו קיים כל התורה כולה, וא"כ משמע שיצא מכלל דין בן נח, האם הוא רק לחומרא או גם לקולא, אבל זה ודאי שלאחר שמל את עצמו, ודאי נעשה בן ישראל גמור ויצא מכל הדינים של בן נח עי"ש. וזה מרמז הפסוק שלאחר שאמר הקב"ה לאברהם אבינו שימול את עצמו, והוסף לו אות אחת בשמו, שמהוים והלאה יהיה נקרא אברהם"ש שהוא מספר רמ"ח מצוות, וממילא יש לו הדין של בן ישראל לגמרי, ולכן הוא צריך לקיים את התורה כולה מצד החיוב. וזה אמרו והפירתי"ע עם הכולל מספר שב"ת, אתך היינו שמעכשו תהיה מחיוב על שמירת שב"ק מצד דין בן ישראל ויצא מכלל בן נח ששבת חייב מיתה (מהרד"ק נח). וגם מרמז שע"י שמירת השבת יהיה לך ברכה הרבה. במאד מאד מרמז על היצירה כמאמרם ז"ל (כ"ד ט' ז), היינו שהארם ע"י שמירת השבת יש לו הכוח להכניע את היצר הרע, כמו שאמרו חז"ל במסכת שבת (דף ק"ח, ב) כל המשמר שבת כהלכתו, אפילו עובד ע"י כדור אנוש, מוחלין לו. ועי"ז ונתתיך לגוים ומלכים ממך יצאו יהיה לו בניס תלמידי חכמים, ודו"ק.

(מעשה שלום מרבינו שלום מקאמרנא)

זאת פְּרִיתִי אֶשֶׁר תִּשְׁמְרוּ בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין יְרֵעָה אֶתְרֵיךָ הַמּוֹלֵל לְכֶם כָּל זָכָר (ד' יז).

בדרך רמז אפשר לומר מעם אברהם אבינו לפני שאמר לו הקב"ה ככבודו ובעצמו, שהרי אברהם אבינו קיים כל התורה"ק מעצמו (ויזא כ"ח). וגם הרי היה לו לאברהם אבינו פחיתות כבוד, שבכל פעם בעת שדיבר עמו השם יתברך נפל, מפני שהיה לו עוד הערלה, כמו שפרש"י ע"פ' 'ויפול אברם על פניו' (ז' ג), וא"כ למה לא מל את עצמו מקודם. ואפשר ליישב בהרבה דרכים בעזרת השם יתברך. אחד הוא, לפי מה שאומרים חכמנו"ל במסכת קידושין (לא). שגדול מצוה ועושה ממי שאינו מצווה ועושה, כי למי שיצוה לו הקב"ה יש לו יותר התנגדות, לכן הוא גדול ממי שאינו מצווה כמבואר במפרשים (רשב"א תוס' הרא"ש), וא"כ ברית מילה שאי אפשר לעשותו רק פעם אחת, ממילא היה מוכרח אברהם אבינו להמתין כל הזמן, עד שיצוה אותו השם יתברך בכבודו ובעצמו, ויקיים אותו במצווה ועושה. ועוד אפשר לומר רמז נפלא בעזרת השם יתברך, שזה ידוע מ"ש 'זכרות עמו הברית' (נחמ"ד ח' ט) עמו אתו, שדרשו רבותינו הקדושים (כ"ד ט"ז ב) המעם שהיה כבר זקן מופלג, ולא היה יכול לעשותו לבד, לכן היה מוכרח הקב"ה לעזור לו, ולכן המתין עד שהקב"ה יצוה אותו שאז יעזור לו במצוה המילה. אבל עוד יותר י"ל, שזה ידוע דרשת חז"ל (נחמ"ד כ"ב). שדרושים על הפסוק 'המול ימול' (בראשית ז' יז), שאסור לאדם שאינו מהול למול את אחרים, שרק המול כבר אפשר לו למול את אחרים. ולכן מובן למה היה צריך אברהם אבינו ע"ה לחכות עד שהש"ת יצוה אותו על המילה, כי אי אפשר אחרת רק לחכות על הציוו, כי אז יבוא השם יתברך לעזור לו במילה, ויקיים 'המל ימול', ואח"כ ב"ה וב"ש נעשה אברהם אבינו איש השלם, ומאז לא היה נופל בשעה שדיבר אתו הש"ת. (מעשה שלום מרבינו שלום מקאמרנא)

עטרת חכמים עיונים וביאורים מרבתינו זי"ע

וּבֵן שְׁמֹנֶת יָמִים יְמוֹל לְכֶם כָּל זָכָר לְדֹרֹתֵיכֶם (ד' יז).

מצוה ב' באות נון של 'אנכי' (שהוא מצוה שניה בתורה, ומרומזת באות השניה של עטרת הדברות)

מצות עשה למול בנו בן שמונת ימים שנאמר 'וכן שמונת ימים ימול לכם כל זכר'. ודוקא ביום אחר עלות השמש, ואם מל מעשלה עלות השחר יצא (מגילה פ"ב מ"ד). חותכין הערלה עד שתגלה העמרה. ופורעין

עד שיתראה בשר העמרה. מל ולא פרע כאלו לא מל (שבת קל"ז). [וצריך לזהר למצוין היטב היום שלא יקצר ימי הולד חלילה. אוצ"ח אמר דרמ"ג ע"א]. ומילה שחיובה ודאי ובזמנה דוחה את השבת (שבת פ"ט מ"א). מילה היא מצוה עשה שיש בה כרת (בראשית ז' ד), ונכרתו עליה שלש עשרה בריתות (גרים לא): שמצוה זו שקולה ככל התורה (לק"ש בראשית רמז פ"א). ומצוה על האב למול את בנו, ועל הרב למול את עבדיו ליד בית נישואיהם. ומקנת כסף נישואיהם ביום שנלקח, אפילו לקחו ביום שנולד נישואיהם כיומו. ואם אין לו אב המצוה על כל ישראל שימולו אותו, וב"ד מחוייבין בזה להשגיח שימולו אותו. ואם לא מלו אותו הב"ד כשיגדיל הוא עצמו חייב למול את עצמו, ואם לא מל את עצמו, [בשני"ל] חייב כרת, שימיו נכרתין ואבר את כל הלבושים של נשמתו [לק"ת כא], וצריך להתגלגל ומת בקיצור ימים ויש בזה לדבר הרבה אין כאן מקומו. והנולד מהול צריך להמיר ממנו דם ברית. ואין האשה מצוה על זה למול את בנה. ואיסור מדברי סופרים שלא להמשיך בערלתו שיראה כערל, וכל העושה כן אין לו חלק לעוה"ב (אבות פ"ג מ"א). ונודח בכל מקום ובכל זמן.

ומעם מצוה זאת, כי 'כל פעל ה' למעניו' (מש"ל פ"ד), כל מה שברא הקב"ה לא ברא אלא לכבודו (אבות דרבי נתן פ"א טו). דא מוחא ודא קליפה (וזה"ק ח"א ב), ומסר הבחירה בידינו להסיר הקליפה והערלה האוטם ומנוע כח השפע אלקי, ועיקר השפעות על ידי יסוד צדיק, ו[ה]בחירה בידינו להסיר הקליפה, ולהמשיך השפע אלקי, להאיר לכל העולמות.

ורמז בזה להסיר ערלת הלב מדות הרעות והמנונות, ולפלפל בתורה, ולהסיר הקליפות והלבושים והמסך העב והגם. ושבעת ימים חפאי הערלה על ברית קדישא, כמעם מלכין קדמאין דמיתו, כי גם הם צורך להנהיגות העולם, וכבא יום השמיני, או נתגלה עולם התיקון, לברר חלקי נפש מתוך הקליפה, ולהסיר נפשנו 'משחת' (ראשי תיבות) מ'ז'ן ש'אר ח'מ'ן ת'בן, וצריך לתקינו ליה מאנא בעפרא (וזה"ק ח"א ב). שהוא מוכח אדמה, ודם דאמיפין מיניה הוא דם עולה. וניצול מחיבוט הקבר (תיקו"א). וממלאך המות על ידי שמסיר שלש הקליפות הממאות והקשות, והעביר את קליפות נוגה, מה שיש בה כח הרע מן השלש קליפות הממאות, והשאר קרוש לד' וכו', ואח"כ כאשר כורתים הערלה מסתלקת משם קליפות נוגה ואז יורדין החסדים.

ומעם הסנדק כמעם 'ועתיק יומין יתיב על כוסין שביבין דנור לאכפייא להו' (דניאל ו' ט) והבן עמוק. וכוון להסיר כל אלהים אחרים, וזהו 'לא יהיה לך אלהים אחרים על פני' (שמות כ' ג). על אבר הצדיק שהוא כולו פנים (ע"ה שער בנקודים פ"א) והבן. ועיקר אות ברית הוא לישראל שהם מעבירין הקליפות ונקראו מולים (גרים לא). וערלה קרויה על שם של ע' האומות והקליפות, וישראל על ידי מצוה מילה נעשים דבוקים באלהים חיים.

ונרמז מצוה זאת בנזון של 'אנכי', שהוא להכניע קליפות נוגה הנרמז בנזון וכו' וכל זה מתורת רבינו. ובוה תבין אחי כל הנ"ל וכל סוד מילה, והיאך עיקר מצוה זאת על סוד הנון נאותה, פקח אחי עיניך וראה סוד מצוה מילה באמיתות, ויש בזה הרבה לדבר אין כאן מקומו בספרי זאת, ומלך עלין יפתח שערי אורה והכמה.

וצריך שיאמר 'זה הכסא של אליהו זכור לטוב' (וזה"ק ח"א ז' ג). [וצריך להיות שני כסאות, מיפין לסנדק והשני לאליהו, וצריך לומר כפת זה הכסא של אליהו זכור לטוב, כי אליהו מספר שם יוד זה הו' הו'. וכוון לזהר יוד פעמים א', ה"ה פעמים ד', ו"ו פעמים ג', ה"ה פעמים י', מספר זה הכסא של אליהו זכור לטוב, וכוון להמשיך רוח מרתה לילה. (וזה"ק ח"א ז' דף ל"ב)]. ואולי יבוא בעצמו, כי אליהו בעצמו אינו בא אלא למי שיש בו ניצוץ משה רבנו, ולשאר שולח נצוצי אורותיו, כי בכל נשמה יש בחינות אליהו, ויהי רצון שבקרוב ישלח לנו מלאך הברית, כמ"ש (מלאכי ג' כ) 'הנה אנכי שולח לכם את אליהו הנביא וכו' אמן.

(אוצר החיים מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

עטרת רז רזי תורה מרבתינו זי"ע

וַיֹּאמֶר הוֹי"ה אֵל אֲבָרָם לֵךְ לָךְ מֵאַרְצְךָ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֶרְאֶךָ (יב א)

שיארו ישראל מביה"ק הראשון עד ביאת משיחנו ב"ב. ואח"כ פ' תולדות שוהו סוד זה ספר תולדות אדם' (בראשית ה' א) והבן. ומה תבין פרשה זו ג"כ, שמיירי מאצילות של ו"א קדישין הנקרא בתחלה בשם אברם, והוא שאמר הקב"ה לו"א קדישין, כדי שיקבע מקומו כביכול בעולם היצירה (בחינת ו"א), ואמר לו הקב"ה שהוא כביכול חכמה אבא עלאה לך לך מארצך וממולדתך ר"ל משינהם מיסוד דא"ק, וממלכות דא"ק, משמש נצל נשמת אברהם, שעבור זה דייקא הוא ראשית כל מצוה מילה, כי הוא בא משרוש יסוד דא"ק כביכול,

ר"ל דע אחי כלל גדול בתורה, שפרשת ראשית מדבר מכללות ופרמיות של עולם אצילות, והוא עד פ' נח. ומפ' נח עד סופו מיירי פרשה כולה מעולם הבריאה, שע"י אמרו בתקונא וזה הקדוש (כ"ב). שהתיבה שעשה נח היא בינה עולם הבריאה, וכן מיירי הפרשה מפרמיות עולמות של הבריאה. ופ' לך לך מיירי מעולם היצירה, שראשית של עולם היצירה הוא אברהם, חסד הראשון דאילו עם כלוה יומין, כסוד 'אמרתו עולם חסד יבנה' (תהלים ע"ג ט) כנודע. וכן פ' חיי שרה מדבר מעולם העשיה, וכן מכל פרמיות עולמות העשיה, היינו כל מה

(בן בריה מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא)

שולחן הטהור

לקט הלכות מספר 'שולחן הטהור' וזר זהב' לרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא זי"ע

דיני ברכת השחר. סימן מו

ה. גר מברך שלא עשני גוי^א:

ו. קדם וברך זוקף כפופים קודם מתיר אסורים, {ג} אין בכך כלום ויברך מתיר אסורים אחר כך:

~~~~ זר זהב ~~~~

דעיקר מתיר אסורים ניתקן על נטילה שמעביר הרוח רעה בעת שהוא תריץ ויתב (ברכות ס:) קודם עמידה, דהיה אסור שלא לילך ולא לעמוד על רגליו, ואין זה ענין לזוקף כפופים, וזה פשוט^א:

~~~~ מסגרת השלחן ~~~~

דעתו שלא לאומרה כלל, והטור לא דק בדבריו. מובא במג"א (סק"א) ע"ש.

רבינו כתב כאן שלש טעמים בדין זה: א' – דלפי האמת אין להם שייכות זה לזה, דכל אחד מהם נגד אורות צחצחות, דהיינו כמו שכתוב בפע"ח (שער הברכות פ"ד) – ועוד כי כולם יש בהם רמז אל דברים עליונים. וכ"ה בשעה"כ (ענין ברכת השחר) מובא לשונם בסק"א ע"ש. ובסידורי האריז"ל כתבו דברכת 'מתיר אסורים' הוא על מוחין ד"א שהיו אסורים בבטן אמא. וברכת 'זוקף כפופים' הוא ש"א מתגדל ונעשה גדול מעשר ספירות.

ב' – 'ועוד דהשתא דאנן מברכין הכל ביחד אמנהגא דעלמא עלאה', והוא כמו שכתב בפע"ח (שם) – לפי שלא נתקנו אלא על מנהגו של עולם, ולא על כל אדם ואדם בפרטות. וכ"ה בשעה"כ (שם). וע"ע בש"ע (סעיף ח'), ולקמן (סעיף ח'), לכן 'אין בהקדמה זאת שום פגם', דהיינו בהקדמה במה שבירך זוקף כפופים לפני מתיר אסורים שום פגם כיון דמברכין הכל ביחד אמנהגא דעלמא, וכן בהלק"ט (ח"א סימן קיז) כתב – שעכשיו שאין אומרים אותה כמו שסדרו בגמ' אלא מסדרם בבה"כ אין קפידא בדיעבד ע"ש, מובא בבאה"ט (סק"ט). וכן בניירות שמשון כתב – ולי נראה לפי הכרעת הרמ"א בסעיף ח' שהברכות נתקנו על בריאת העולם יש לברך, ועוד שכל הברכות נתקנו העיקר על פי הסוד אל"פ שבגמרא נתן קצת טעם ע"פ נגלה, עכ"ל.

ג' – 'ועוד דעיקר' ברכת 'מתיר אסורים' ניתקן על נטילה' בזה 'שמעביר הרוח רעה בעת שהוא תריץ ויתב קודם עמידה', כיון 'דהיה אסור שלא לילך ולא לעמוד על רגליו'. רבינו למד בדברי הגמ' (ברכות ס:) כי תריץ ויתב לימא ברוך מתיר אסורים, דהיינו כשהוא תריץ ויתב שהוא אסור וכפות מליך ולעמוד על רגליו כל עוד שלא נטל ידיו להעביר הרוח רעה, ולכן כשנטול ידיו והעביר הרוח רעה והוא כבר אינו אסור וכפות מליך ולעמוד על רגליו, לימא ברוך מתיר אסורים, ולכן 'אין זה ענין לזוקף כפופים', כיון דגם כשכבר בירך זוקף כפופים שהוא זקיפת קומתו עדיין לא בירך על מה שהיה אסור וכפות מליך ולעמוד כל עוד שלא נטל ידיו כיון דעיקר ברכת מתיר אסורים ניתקן על הנטילה, ולכן יכול לברך אפילו אחרי זוקף כפופים ברכת מתיר אסורים.

ועוד אפשר לומר דה"ט (סק"ו) והגמ"א (סק"א) פסקו כהש"ע דאין לברך משום ספק ברכות להקל, אמנם דעת רבינו לעיל (סימן ו סק"ד בסופו, כללי השמועה כלל ח') דספק ברכות להקל שיכול לברך, ובפרט הכא במחלוקת בין הפוסקים והדעת מכרעת כאחד מהם דמברך בלי שום דבר, ע"ש.

{ג} אין בכך כלום. דלפי האמת אין להם שייכות זה לזה, דכל אחד מהם נגד אורות צחצחות, ועוד דהשתא דאנן מברכין הכל ביחד אמנהגא דעלמא עלאה, אין בהקדמה זאת שום פגם, ועוד

א. הבי' (ד"ה ויש עוד) הביא בשם אבודרהם (עמ' מא) שהשיב הרמ"ה שברכות אלו אינם אלא על תחלת ברייתו של אדם, לפיכך הגר אינו מברך שלא עשני גוי כל שלא היתה הורתו ולידתו בקדושה. וכ"כ הרמ"א (ס"ד) אבל לא יאמר שלא עשני עכו"ם, שהרי היה עכו"ם מתחלה. וכתב המג"א (סוף סק"י) – ולפי מה שכתבו המקובלים (מצת שימורים כוונת הברכות) שהברכות הללו מברכין על יציאת נשמתו בלילה שלא נדבק בה נשמת עכו"ם או עבד, אם כן גם גר יכול לברך כן, עכ"ל. וכ"כ בש"ע הרב (ס"ד). וע"ע בשוה"ט לקמן (סימן נז סק"ב) מש"כ בשם הרנ"ש בזה. ובבאה"ט (סק"ח) הביא מספר יד אהרן דהעלה להלכה דגר יוכל לברך שלא עשני עובד כוכבים, דהכוונה שלא עשני שאשאר עובד כוכבים, ע"ש.

ב. כתב הטור – וראיתי בסדורי רב עמרם כיון שבירך זוקף כפופים אין לברך מתיר אסורים. ואיני יודע למה, דהא בגמרא (ברכות ס:) מפרש כל אחת ואחת למה נתקנה, עכ"ל. וכתב הבי' – ונראה שיש ליישב, שאף על פי שצריך לברך שתי ברכות אלו, צריך לברך תחלה ברכת מתיר אסורים, וכדאיתא בגמרא (שם) כי תריץ יתיב לימא מתיר אסורים, כי זקיף לימא זוקף כפופים. כלומר כשיושב על המטה ומותח עצמותיו מברך 'מתיר אסורים', מפני שמניע עצמותיו שהיו כל הלילה ככפותים, וכשעומד על עמדו מברך 'זוקף כפופים', מפני שהיתה קומתו כפופה כל הלילה. ואם בירך תחלה זוקף כפופים, קאמר רב עמרם (ח"א סימן ב) שלא יברך אח"כ מתיר אסורים, שלפי שבכלל זקיפת הקומה היא תנועת האברים, ולמה יחזור לברך פעם שנית על זה, וכן כתב רבינו הגדול מהר"י אבוהב ז"ל וכו', עכ"ל. ופסק בש"ע (ס"ה) כדעת רב עמרם שכתב – אם קדם וברך זוקף כפופים קודם שיברך מתיר אסורים, לא יברכה. ועיין בט"ז (ק"ו) מה שהאריך בזה.

הבי"ח (ד"ה וראיתי) חולק על הבי' וכתב בא"ד – דשפיר מברך מתיר אסורים על תנועת אבריו שהיו כל הלילה אסורים, אעפ"י שכבר בירך על זקיפת קומתו שהיתה קומתו כפופה, אין לחוש, דעל כל חסד וחסד שעושה עם האדם בכל יום תקנו לו ברכה לפני עצמה כדפרישית וכו', ועיי"ש שהביא ראיה לדבריו מדברי הרמב"ם (פ"א מתפלה ה"ז) ע"ש. וכן המהרש"ל (שו"ת מהרש"ל סימן סד) כתב – וברכת מתיר אסורים נוהג אני לאומרה קודם זוקף כפופים, וכן הוא בהדיא בגמ' (ברכות ס:) וז"ל: תריץ ויתב לימא מתיר אסורים וכי זקיף לימא זוקף כפופים, וכן גירסת כל הפוסקים. ולפי דעתי מה שכתב רבי עמרם כיון שבירך זוקף כפופים אין לברך מתיר אסורים, היינו פירש לפי שאינה כסדר ואין זה מתנהגת עולם שיזוקף ואח"כ יתריץ דבדאי כבר תירץ, אבל לא עלה על

עטרת תפארת

עובדות וסיפורים מרבתינו זי"ע

וּבֵן שְׁמֹנֶת יָמִים יְמוֹל לְכֶם כָּל זָכָר לְדִרְתֵיכֶם (יז יב).

עליו כל מיני רחות ושידן רעות ונחשים ועקבים וכל מיני מוֹיָקִין, ומֵרַן לָקַח מֵהָר אֶת הַמַּטֵּה, וְחָג חֹגֵה סִבְיָו, וְהוּא עָמַד בְּאֲמָצֵעַ וְלֹא יָכֹל לָעֵבֹר מִחֻמְהָ, עַד שֶׁהִבִּי עָלָיו חוּר מִיַּעַר, וְכִשְׂרָאוּ מֵרָן, אָמַר: לֹא הוּא עֵז פְּנִים גְּדוֹל, וּמִיָּהר וְעִשָּׂה מַחֲוָה כְּתוּךְ הַעֵיגוֹל הָרָאוּן, וְעָבַר הַחוּר בְּעוֹתוֹ בְּשֵׁתֵי יָדָיו אֶת הַעֵיגוֹל הָרָאוּן, וְלֹא יָכֹל לָעֵבֹר [את העיגול השני], וְחָזַר וְכָרַח, וְכִשְׂרָאוּ הַמְּכַשֵּׁף, שָׂכַל מִיָּנִי כִּישוּף לֹא הוֹעִילוּ לוֹ, שִׁיעֲבֵרוּ אֶת הַמַּחֲוָה וַיִּזְקַף אוֹתוֹ, אָמַר לְמַרְן: עֲשֵׂה אֹתוֹ. אָמַר לוֹ: אֵיךְ לֹא אֲעִשֶׂה שׁוֹם דָּבָר, רַק אֲקַרָּא לְיָלִידִים שֶׁהֲרַגְתָּ, וַיַּעֲשֶׂה כִּךְ נִקְמָה. מִיָּד בָּאוּ וְנִאֲסַפוּ עָלָיו יְלָדִים קְטַנִּים הַרְבֵּה מְאֹד, וְנִפְּלוּ עָלָיו, וְלֹא הִשְׁאִירוּ מִמֶּנּוּ עֶצֶם קָמֵן שְׁלֵם. כֵּן יִאֲבָדוּ כָּל אוֹיְבֵי הַיְי"ה אִמֵּן. (מעשה השם מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

והחליף צורתו לתמונת חתול וחיות טמאות, והתחיל להפור תחת קרקע הבית, וכיון שתחב את ראשו לתוך הבית, או צווחו מרן שיבה, והכה אותו היהודי מכות אכזריות הבה ופצעו, עד שנשברו לו יד ורגל. והלך הכומר לביתו. ובבוקר היתה שמחת ברית המילה גדולה מאוד. ובהוודע להכומר, שכל זה עשה לו מרן, קָבַל אוֹתוֹ לִפְנֵי הַשָּׂרִים, שִׁכְרִיחוּ אֶת מֵרַן שִׁתּוּכָה אֹתוֹ, עַד שֶׁהִשְׂרִים הִסְכִּימוּ לוֹ. וְקִבְּעוּ לוֹ זִמְנָה, שִׁיעֲמָדוּ שְׁנֵיהֶם, וְכָל אֶחָד יַעֲשֶׂה מוֹפֵת שִׁתְּנָבַר וַיִּצַּח אֶת חִבְרֵי בְּמִקְהָלוֹת עִם רַב. ונתוועדו ביום המועד, כל השרים והכומרים והמון רב. ואמר לו מרן: עֲשֵׂה אֹתוֹ רֵאשׁוֹנָה מֵה שְׁתּוּכָה. והכומר הביא

סיפר לי מורי חמי מו"ה אברהם מרדכי מפנינשוב ז"ל, שהיה בכפר אחד, כומר אחד מכשף גדול, שהיה מומית ילדי ישראל קודם המילה בכשפיו. פעם אחת אירע ברית מילה ליהודי אחד, שהיה דר בכפר הנ"ל, וראה מרן אלקי [הנעשה הקדוש], שהכומר מכין עצמו להרוג את הילד, ונסע מרן בקפיצה לשם, ובא שמה עם תלמידיו, קודם המילה שלמחרתו יהיה המילה, והיהודי כיבדו מאוד. ואמר מרן ליהודי, שימגור הדלת וכל מקום פתוח, ולא יניח אף חור קטן אחד שלא יסתום אותו, ויכין לו מקלות גדולים ועבים, וכשיאמר לו 'הכה', או יכה בכל כותו. וכשהיה לילה, או דפק אחד בדלת שפתח לו, ולא רצה היהודי, כאשר צוה אותו איש האלקים. והלך הכומר בכשפים,

עטרת זקנים

יומא דהילולא ממאורי הדורות

הרה"ק רבי אהרן בן רבי שמואל צבי זצ"ל מבענדעקוויץ בעל המדרש אהרן י"ד חשוון תרצ"ג מחסידי ותלמידי רבינו הקדוש בעל הדיבורים זיע"א

בית אביו

משפחת ווייס מעיר מונקאטש היו דורי דורות תלמידי וחסידים ודבוקים ברבותינו הקדושים מזידיטשוב וקאמרנא זיע"א, אבי המשפחה היה הרה"ק רבי אברהם ווייס זצ"ל, אשר בסוף ימיו עלה להשתקע בארץ הקודש בעיר טבריה, ושם ספון וטמון בביה"ח העתיק חלקת תלמידי מרן אור שבעת הימים הבעל שם טוב זיע"א, השאיר אחריו ג' בנו הגאונים המפורסמים, בנו הגדול הרה"ק רבי שמואל צבי זצ"ל ראב"ד מונקאטש זצ"ל, בנו השני הרה"ק רבי יצחק אייזיק מסוואליווע זצ"ל בעל הבית יצחק, ובנו השלישי הרה"ק רבי מרדכי זצ"ל שעלה יחד עם אביו לחונן את עפר ארץ הקודש ולהשתקע בו, הבן הגדול רבי שמואל צבי צעד בדרכי אבותיו והסתופף בצל רבותינו הקדושים זיע"א, ומיוחד היה חד מבני היכלא קדישא של הרה"ק רבי יהודה צבי מראזלא זצ"ל בעל הדעת קדושים. מחברתו הסתורה הייתה הרבנית מרת צירל ע"ה, בת הרה"ק רבי צבי הירש אסטרייכער זצ"ל מדרוהביטש מגדולי תלמידי הגה"ק בעל הצני לצדיק מזידיטשוב זיע"א והוא שיסד השטיבל המפורסם בעיר מונקאטש על פי נוסח ומנהגי רבותינו הקדושים מזידיטשוב וקאמרנא, ראש חודש שבט תרי"א נולד לרבי שמואל צבי בנו השני ונקרא שמו בישראל אהרן, במעליו יתנכר נער, ונראו בו כי ברבות הימים יהיה לאיש מצליח בתורת ה' ולאילנא רברבא יתעביד, את משנת תלמודו קנה מפי אביו הראב"ד, ומפי דודו בעל הבית יצחק מסאווליווע, ומפי אחיו הגדול הרה"ק רבי יוסף מאיר מספינקע זצ"ל בעל האמרי יוסף.

בית חמיו

בשנות נעוריו נסע פעם אחת בחבור אהרן להסתופף בצל הרה"ק רבי חיים מצאנז זצ"ל בעל הדברי חיים, באותה עת שהה שם הרה"ק רבי יהושע העשיל הכהן זצ"ל אב"ד דק"ק קאפיטש מגדולי תלמידי המהר"ם א"ש, בעת עריכת השולחן נדחק בחבור אהרן ונדחף על הרב מקאפיטש אשר ישב בשולחן סמוך להרה"ק בעל הדברי חיים, כראות זאת הרה"ק רבי ברוך מגארליץ זצ"ל בנו של בעל הדברי חיים הפטיר לעומתו שטופ שטופ דאס איז דינע, ואמנם מיד במוצאי שבת קודש הציע רבי ברוך להרב מקאפיטש את החבור אהרן לחתן עבור בתו מרת פייגא, ואכן השידוך

הסכמה

הסכמת רבינו הגה"ק בעל המעשה שלום מקאמרנא זיע"א על הספר מדרש אהרן

ב"ה ירושלים יום רביעי ר"ח סיון תשל"ז לכבוד ידידי גי' היקר והחשוב והנכבד בנש"ק מוה"ר יהושע העשיל ווייס שליט"א שלום וברכה.

שמח אני מאד בשמעי, שהתעוררת להדפיס את הספרים הקדושים והחשובים מזקינד, א. זכרון יהושע מהגה"ק מרן רבי יהושע העשיל הכהן זצוק"ל, שהיה אב"ד דק"ק קאפיטש גדול והגליל, ונתפרסם בשם האדמו"ר מקאפיטש, ורבים הלכו לאורו, והנחו ממנו עצה ותושיה, ויצא לאור ע"י אב"ד הגה"צ כש"ת רבי בן ציון ווייס זצוק"ל הי"ד ראב"ד דק"ק ראסוויגעף.

ב. מדרש אהרן על התורה, מהגה"צ מרן רבי אהרן ווייס זצ"ל, שהיה אב"ד דק"ק בענדיקאוויץ והגליל, ואח"כ נתקבל לראב"ד דק"ק מונקאטש, ונתפרסם בשם האדמו"ר מראסוויגעף.

וזכה עוד הגה"צ רבי אהרן הנ"ל בצעירותו, להסתופף בצל כ"ק א"ז הגאון הקדוש רשכבה"ג מרן בעל היכל הברכה מקאמרנא זיע"א ועכ"א, וסיפר בעצמו מעשה נורא ממרן, לכ"ק אב"ד הגאון הקדוש האדמו"ר מקאמרנא זצוק"ל, שהיה נוכח בשעת מעשה, בעת ששהה מרן בעיר המרחצאות סאבראנץ הסמוכה לעיר אונגוואר, התעוררו הרבה חסידים ואנשי מעשה דעיר מונקאטש, ובראשם אביו הי"ד הגאון רבי שמואל צבי ווייס זצ"ל ואב"ד הגה"ק בעל אמרי יוסף מספינקא זיע"א, לנסוע למרן על ש"ק, ולקחו אביו עמו, ונסעו באקס ביום חמישי בבוקר, כדי להגיע לעת ערב לסאבראנץ, ובאמצע הדרך ראו נכרי אחד צד דגים מהנהר, החליטו לחכות עד שיצוד הרבה דגים ולקנותם, כדי להביא דורון למרן לשבת קודש, לקיים מאמר חז"ל בכתובות קה ע"ב כל המביא דורון לת"ח, כאילו מקריב ביכורים, וכשנטה צללי ערב באמצע הדרך, החליטו להישאר בכפר אחד הסמוך לסאבראנץ, ובתוך כך ענה אחד מהחבראי היות יש לנו הרבה דגים, נבשל דג אחד לארוחת ערב, והסכימו חבריו לעשות כן, ובאמצע האכילה נתקע עצם בגרונו של אותו המציע לבשל דג, ועשו כל המאמצים להוציאו, ואין יוצא ובא, ומרגע לרגע נעשה מצבו חמור, עד שלא היה יכול לעמוד על רגליו, והגיע מצבו לפקוח נפשו, ענו כולם ואמרו שאין לנו עצה אחרת אלא לקחתו במטה ולנסוע למרן, וכשהגיעו לעיר סאבראנץ לבית מרן, היה בחצות הלילה, ומרן הלך אנה ואנה בדביקות גדולה, ומיד כשפתחו את הדלת, ועוד לא הספיקו לומר לו מילה אחת, ענה מרן ואמר בודאי מגיע לו, הלא הדגים שייכים לי, ואיך מלאו לבו לבשל דג אחד משלי, אלא שהוא יהודי, וגם בא להסתופף אצלי על שבת קודש, יהי רצון שהעצם יצא מגרונו, וכך הוה, תיכף ומיד התחיל האיש להשתעל ויצא העצם, ויהי לנס ולפלא, זיעוכי"א.

והנה הספרים הנ"ל, זה זמן רב שאזלו מן השוק, ונשאר אחד בעיר ושתיים במשפחה ונכדיו, ויפה עשה להדפיסם, כדי ליהנות מאור תורתם ושיחתם, שיחות תלמיד חכם, כדי שלא תשכח מתוך זרעם, ויהיה לשם ולתפארת אבותיו, ושפתותיהם דובבות בקבר, ויהיו לנו למליצים ישרים ולכל ישראל, לקרב את הישועה במהרה בביגו"א.

ובזה ידידכם דו"ש באה"ר בלו"ח ומצפה לרחמי שמים במהרה בכל הכבוד ובכל הטוב

שלום סאפרין מקאמרנא

שמוח בה' וגילו צדיקים

קול צהלה ורינה שפתינו תרננה, ברכת מזלך טבא וגדיא יאה, נסגור קדם מעלת עטרת ראשינו ונזר תפארתינו,

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

לרגל השמחה השרויה במעון קודשו בהולדת הנכד לאיו"ט

בן לבנו הרה"צ אברהם מרדכי סאפרין שליט"א

חתן כ"ק אדמו"ר מלעלוב ירושלים שליט"א

יה"ד שיזכה מרן רבינו לרוות ממנו ומכל יוצ"ה, מתוך שמחה והרחבת הדעת, מלוא חפניים נחת דקדושה, על דרך ישראל טבא אבותינו רבותינו הקדושים, לאורך ימים ושנות חיים.

ויזכו אביו ואמו להכניסו בכריתו של אאע"ה בעיתו ובזמנו, לגרלו לחנכו ולחכמו לתורה ולחופה ולמעשים טובים, מתוך עושר ואושר וכט"ס, אמן.

הנהלת המוסדות

שמחת השלום זכר בליל שבת קודש בהיכל בית המדרש

יצא לפועל, ומאחר נישואיו נסע מלבד אל רבותיו לבית אבותיו, נסע עם חמיו אל צאנו לבעל הדברי חיים.

בצל הרבנות

גדולי הדור הכתירו אותו בהורמנא דמלכא שיורה יורה וידן ידן באחד משבטי וכרכי ישראל, ביניהם נסמך ע"י הרה"ק רבי יקותיאל יהודה ט"ב מסיגעט זצ"ל בעל הייטב לב, ומהגאון רבי חיים צבי מאנהיימר זצ"ל אב"ד אונגוואר, ומהגאון רבי שלמה גאנצפריד זצ"ל בעל הקיצור שלחן ערוך, בהיותו בן י"ח שנים נתקבל לשוי"ב דק"ק בענדעקאוויץ בגלילות מונקאטש, ולאחר שתי שנים כשתפרדה העיר מתחת הרבנות דעיר מונקאטש, קיבלו בני העיר אותו לרב ואב"ד עליהם, עמד וניהל את עדת צאן מרעיתו, והרים קרן התורה וקרן הכשרות בעיר, גם הקים שם ישיבה והרבה מבחורי תמיד נהרו מכל הסביבה אליו, ברבות השנים נתפרסם שמו כאיש קדוש ופועל ישועות בקרב הארץ, ורבים נהרו אליו לעצה ותושייה.

בשנת תרס"ז העביר את ביתו וחצר קדשו, יחד עם הישיבה ותלמידיו, לפרבר ראסוויגעף שבמונקאטש, ומאז נתפרסם בשם אדמו"ר מראסוויגעף, בשנת תרע"ה נתמנה לראב"ד העיר מונקאטש על מקום אבותיו, ועמד במערכות ישראל לצד הרב ואב"ד העיר הרה"ק רבי צבי הירש שפירא זצ"ל ממונקאטש בעל הדרכי תשובה ממונקאטש.

הסתלקותו

בשנת תרצ"ג נחלש מאוד, אך המשיך בעבודת קדשו, ובשבת האחרונה לימי חיו שבת פרשת לך עוד ניהל את שלחנו הסתור בעת רעווא דרעוין ואמר דברי תורה כדרכו בדביקות ובבכיות, ביום י"ד חשוון מוצאי שבת קודש פרשת לך בעלות הבוקר נסתלק רבי אהרן, ויצאה נשמתו בטהרה ובשיבה טובה, ונטמן בבית החיים בעיר מונקאטש על יד מקום מנוחת אביו. מכל כתביו נשאר לפליטה רק חיבורו מדרש אהרן על התורה. השאיר אחריו בנו, רבי שמואל צבי מ"מ מבענדעקוויץ, רבי בן ציון מ"מ בראסוויגעף (חתנתו בזוו"ר של רבינו הגאון הקדוש רבי שלום מקאמרנא זיע"א בעל המעשה שלום), וחתניו, רבי יעקב מאיר הכהן מקאפיטש, רבי מנחם יהודה אדלר מסערדנא, רבי מנחם ווייס ממונקאטש, רבי מרדכי כהנא מפאבניהאז.